

POP ART AKIMI VE MODA TASARIMCILARI

Doç.Dr.Nazan AVCIOĞLU KALEBEK, Öğr.Gör.Tuğba ÖZTÜRK ve Yeşim GÖRÜŞ

Gaziantep Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü 27310
Şehitkamil/Gaziantep

nkalebek@gantep.edu.tr, tugbaozturk@gantep.edu.tr ve yesim872787@gmail.com

Orcid No (Nazan AVCIOĞLU KALEBEK): 0000-0002-1840-034X

Orcid No (Tuğba ÖZTÜRK): 0000-0001-9880-3677

Orcid No (Yeşim Görüş): 0000-0002-7157-1332

ÖZET

Pop Art Sanat Akımı 1955-1965 yıllarında Amerika ve İngiltere’de aynı anda birbirinden bağımsız olarak ortaya çıkmıştır. Pop Art sanatının öncüleri Robert Rauschenberg ve Andy Warhol kabul edilmektedir. Resim sanatında etkili olan Pop Art sanat akımı aynı zamanda moda tasarımcılarının da ilham aldığı bir sanat akımı haline gelmiştir. Bunun en güzel giyim örneklerini Christian Dior, Coco Chanel ve Roberto Givenchy gibi ünlü moda tasarımcıları sunmuşlardır. Pop Art akımı 60’lı yıllarda modada önemli etkiler oluşturmuştur. Elbiseler, el çantaları, ayakkabılar, çizmeler ve gözlükler Mondrian resimlerinden çıkma bir görüntü oluşturmuşlardır. Moda tasarımcıları kadın erkek cinsiyetlerini bulanıklaştıran veya katı sınırları tartışmaya uygun hale getiren giysi tasarımını ön plana çıkarmasıyla birlikte, sanatçılarda elbise ve ideoloji arasındaki ilişkiyi ortaya koymuşlardır. Bu, özellikle Pop Art akımı sanatçıların yaratımlarında dikkat çekmiştir. Moda tasarımcılarına göre Pop Art akımı ilginç, büyüleyici sarhoş edici bir etkiye sahiptir. Çalışmada, Pop Art sanat akımı ile moda tasarımcıların ortaya çıkardıkları tasarımları ve koleksiyonları incelenerek yorumlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Pop Art, Sanat Akımı, Giysi Tasarımı, Moda

POP ART AND FASHION DESIGNERS

Doç.Dr.Nazan AVCIOĞLU KALEBEK, Öğr.Gör.Tuğba ÖZTÜRK and Yeşim GÖRÜŞ

Gaziantep University, Fine Art Faculty, Textile and Fashion Design, 27310 Şehitkamil/Gaziantep

nkalebek@gantep.edu.tr, tugbaozturk@gantep.edu.tr and yesim872787@gmail.com

Orcid No (Nazan AVCIOĞLU KALEBEK): 0000-0002-1840-034X

Orcid No (Tuğba ÖZTÜRK): 0000-0001-9880-3677

Orcid No (Yeşim Görüş): 0000-0002-7157-1332

ABSTRACT

Pop Art Movement emerged in 1955-1965 in America and England at the same time independently from each other. Robert Rauschenberg and Andy Warhol are considered to be pioneers of Pop Art. The pop art movement, which is effective in the art of painting, has also become an inspirational art movement for fashion designers. Famous fashion designers such as Christian Dior, Coco Chanel and Roberto Givenchy

have presented the best clothing examples of this movement. The Pop Art movement had significant effects in the 60's fashion. Dresses, glazes, boots and glasses created an image out of Mondrian's paintings. While fashion designers highlighted the design of clothes that blur the gender of men and women or make rigid boundaries suitable for discussion, artists have revealed the relationship between dress and ideology. This was particularly noticeable in the creations of designers with Pop Art movement. According to fashion designers, the Pop Art movement has an interesting, enchanting intoxicating effect. In the study, the designs and collections created by the Pop Art movement and fashion designers related to the Pop Art movement have been examined and interpreted.

Keywords: Pop Art, Art Trends, Clothing Design, Fashion

1.GİRİŞ

Pop Art sanatı, 1955-1965 yıllarında Amerika ve İngiltere'de aynı anda ama birbirlerinden bağımsız olarak ortaya çıkmış bir akımdır [1]. Pop Art; bir anlamda kurumsallaşmış izlenimi veren geleneksel sanata bir tepki olarak doğmuş ve tepkisini bu yönde göstermiştir. Geçmişteki klasik sanata, sanatçısına, satıcısına ve alıcısına savaşı açmıştır [2]. Birinci ve İkinci Dünya Savaş'larından sonra gerçek bir patlama yaşayan Amerikan ekonomisi ve sanayisi, sonunda tümüyle "tüketici" bir toplum oluşturmuştur.

Hızla gelişen ekonomi toplumsal geleneklerin ve toplumsal değerlerin göz ardı edilmesine neden olmuştur. Bu nedenle oluşan yaşam tarzı düşünce ve sanat alanına yansdı. Pek çok alanda olduğu gibi, sanat alanında da kalıplaşmış değer yargılarına karşı olan yeni bir gençlik akımı oluştu. Gençlik hareketleri, yaşam tarzından müziğe, sanata ve moda etki ederek, gençliğin beğenisi yönünde gelişme göstermiştir. Ayrıca Pop Art, 1960'lı yıllarda büyük yankı yaratmış ve o dönemin modası üzerinde oldukça etkisini hissettirmiştir. Pop Art'ın modadan etkilenişi, sanat ürünlerini metalaştırma yönelimlerinin yanı sıra üretim ve tüketim biçimleriyle açıklanabilirken, modanın Pop Art'tan etkilenişi genellikle görüntüsel yönde olmuştur [3]. Sanat ve moda etkileşimi sürekli artış göstererek günümüze kadar varlığını hissettirmiştir. Pop Art'ın modayı etkilemesinden sonra tasarım alanında rengârenk bir dönem başlatmış, renkli elbiseler, çizgiler, mini etekler çokça görülmeye başlanmıştır. Akımın öncüsü ve temsilcisi olarak Andy Warhol görülmüş olmakla birlikte, Coco Chanel, Pierre Cardin, Andre Courreges, Christian Dior, Hubert De Givenchy, Yves Saint Laurent, Paco Rabanne ve Mary Quant'ın tasarımlarının da Pop Art'tan izler taşımasıdır [4].

Usluca (2012), Pop Art sanat akımı ve giyim tasarımı arasında oluşan renk, form ve doku özellikleri ile kurulan bağın, günümüze dek uzanan etkileşimini irdelemiş ve Pop Art ile güncel sanat- giyim tasarımı olgusu karşılaştırılarak, sanat ve tasarım arasındaki ilişkiyi incelemiştir [5]. Öğüt (2008), sanat tarihinde önemli olan Pop Art'ın ifade şeklini, toplumsal, tarihi süreç ve kaynaklar doğrultusunda incelemiştir [6]. Demirel ve Ceylan (2019), Dergi kapaklarındaki Pop Art etkilerinin doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenmiş olduğu tasarım örneklerini incelemiştir [7]. Korkmaz (2017), Pop Art ile teknik olarak; Pop Art akımının felsefesiyle örtüşen baskı resim ilişkisi incelemiştir [8]. Yasak (2004), Pop Art'ın oluşmasında etkili olan sanatsal etmenlerin temelinde var olan sanat akımlarını ele alarak ana hatlarıyla Pop Art'a etkilerini incelemiştir [9]. Gayret (2017), Pop Art akımını benimseyen sanatçıların yapmış olduğu natüremort çalışmalarını sanat tarihi kapsamında araştırarak, günümüz sanatına olan etkisini saptamak için incelemiştir [10].

Bu çalışmamızın amacı, Pop Art akımı ve moda etkileşimini araştırarak Pop Art akımından etkilenen tasarımcıların hazırlamış olduğu kıyafetlerin incelenmesidir. Bu bağlamda çalışmamız Pop Art moda tasarımcıları Christian Dior, Emilio Pucci, Yves Saint Laurent ve Gianni Versace gibi tasarımcılarla sınırlandırılmıştır. Bu kapsamda; araştırmamızı yaparken daha önce yayınlanmış olan makale ve tezlerden yararlanılmıştır. Ayrıca hedeflenen olgular hakkında bilgiler elde etmek için internet kanalı aracılığıyla ulaşılan bilgiler analiz edilmiştir.

2. POP ART SANAT AKIMINDAN ETKİLENEN TASARIMCILAR

Yüzyıllardır sanatı ve sanatçıyı etkileyen tüm faktörler moda dünyasını ve modacıları da etkilemektedir. Sanatçıların dönem dönem etkilendiği akımlar, ekoller moda tasarımcılarına da birer kaynak olmuş ve tasarımcının tarzının oluşmasında büyük rol oynamıştır [11]. Bu çalışmada Pop Art sanat akımını tasarımlarında öne çıkaran bazı moda tasarımcılarının çalışmaları incelenmiştir.

2.1.Christian Dior

Fransa'da 1905 yılında dünyaya gelen tasarımcı, 10 yaşında iken 4 kardeşi ile birlikte Paris'e taşınmıştır. Siyasi bilimler eğitimi alan tasarımcı moda ve eskiz çizimlerine ilgi duymuştur. Christian Dior, 1946 yılında Paris Montaigne caddesinde bir modaevi açtığında 20. yüzyıla damgasını vurmuştur. 1947 yılında oluşturduğu koleksiyonu ile moda trendi kavramının ve tüm dünyada ilgi görecektir olan yeni bir giyim anlayışının oluşmasını sağlamıştır.

Resim 1. Christian Dior [18]

Resim 2. Christian Dior [19]

Pop Art akımından etkilenen Christian Dior Pre-Fall 2021 koleksiyonu yukardaki tabloda Resim 1 ve 2' de oluşturmuştur. Markanın Kreatif Direktörü Maria Graize Chiuri, bu koleksiyonda Christian Dior'un arşivlerinde yer alan Leopar desenli bir trençkottan ilham almıştır. Bu ceketin yeni halini göstermek için ceketin kumaşını

yeniden üretmiştir. Resim 1’de kırmızı renk şeffaf leopar baskılı, kolu yan dikişten apoletli ve düğmeli trençkot, şifon leopar baskılı bordo renkte elbise ve şifon bordo renkte leopar baskılı orta noktası nervür dikişli tayt ile belde siyah kemerle bir kombin oluşturmuştur. Koleksiyon parçalarından bir diğer tasarım olan Resim 2’de zemin mavi renk leopar baskısı lacivert ve bej renginde olan elbisenin yakası yuvarlak yaka, kolsuz, eteği volanlı leopar baskılı sade ve şık olan bu elbiseyi ince siyah kemer ile müşterinin beğenisine sunmuştur.

2.2.Emilio Pucci

Floransa'nın en ünlü ailelerinin bir üyesi olarak 1914 yılında doğmuştur. Marquis Emilio Pucci Amerika’da eğitim alan, hava kuvvetleri pilotu, olimpiyat kayakçısı ve aynı zamanda aristokrattır. Tüm bu özelliklerinden dolayı “Rönesans adamı” diye anılmaktadır. Pop Art akımından etkilenen tasarımcıdır.

Resim 3. Emilio Pucci [20]

Resim 4. Emilio Pucci [21]

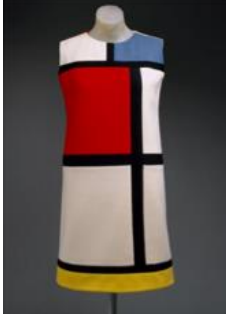
Ayakkabıdan eteğe koleksiyonun tüm parçalarında etkilenmiş olduğu Pop Art akımının izlerini Resim 3 ve 4’de görmek mümkündür. Geometrik desenlerden ve soyut biçimlerle bütünleştiği yuvarlak burunlu siyah, mor, pudra, yeşil, beyaz vb. gibi tonlardan oluşan topuklu ayakkabı ile beli kemerli mor, mavi, pudra ve mint yeşili, lila gibi renklerin bulunduğu kloş eteği siyah önü açık olan topuklu ayakkabı ile kombinleyerek sade ve şık bir tasarım ortaya koymuştur.

2.3.Yves Saint Laurenty

Fransız sömürgesi altında olan Cezayir’in Vahran şehrinde 1936 yılında doğmuştur. Tam ismi Yves Henri Donat Mathieu-Saint-Laurent’dır. Çocukluk döneminde annesinin moda ilgisinden etkilenmiştir.

1953 yılında Paris’e taşınmış olan tasarımcı, yaptığı abiye kıyafetlerle moda tasarım yarışmasını kazanmıştır. Böylece Christian Dior’ un dikkatini çekmiş ve Christian Dior’un asistanlığını yapmaya başlamıştır.

Farklı sanat akımlarından etkilenecek pek çok tasarım yapmış olan ünlü modacı Yves Saint Laurent moda tarihinin gelmiş geçmiş en iyi parçalarından biri sayılan 'Mondrian' elbisesini tasarlamıştır [13].

Resim 5. Yves Saint Laurent [22]

Resim 6. Yves Saint Laurent [23]

Resim 7. Yves Saint Laurent [24]

Yves Saint Laurent, tasarımlarını yaparken, Mondrian ve Picasso'nun tablolarından ilham almıştır. Ayrıca tasarımcı, Andy Warhol'un Pop Art tarzı desenlerinden ilhamla hazırladığı bir koleksiyonla popülerliğini arttırmıştır. Resim 5'de mavi, kırmızı, sarı, beyaz ve siyah renklerinin bulunduğu siyah kalın çizgili dikdörtgen desenli Mondrian koleksiyonu 1965 yılında oluşturmuştur. Resim 6'da Yuvarlak yaka, uzun kollu, üst bedeni pembe kalp baskılı olan mini elbiseyi ten rengi parlak çorap ve siyah kısa topuklu ayakkabıyla bütünleştirmiştir. Koleksiyonda yer alan bir diğer elbise ise, petrol mavisi, siyah ve sarı ve turuncu renklerden oluşan, ön bedeni daire şeklinde olan karikatür desenli elbiseyi ten rengi parlak çorapla tamamlamıştır. Resim 7'de ise tasarımcının kayık yaka, ges kollu zemin siyah üzerine pudra renkte silüet baskılı elbiseyi kısa topuklu sivri burunlu ayakkabı ile kombinlemiştir. Koleksiyondaki bir diğer tasarımda ise, kayık yaka, uzun kollu, zemin siyah pudra renkte silüet baskılı mini elbiseyi ten rengi çorap ve kısa topuklu yuvarlak burunlu ayakkabı ile tamamlamıştır.

2.4. Gianni Versace

Gianni Versace, 2 Aralık 1946 yılında İtalya'da Reggio Calabria şehrinde dünyaya gelmiştir. Santo Versace ve Donatella Versace adında 2 kardeşi vardır. Annesi terzi olan Gianni Versace, çıraklığa çok küçük yaşta başlamıştır. Mimarlık eğitimi alan 25 yaşındaki tasarımcı moda tasarımcılığı alanında çalışmak üzere Milano'ya taşınmıştır.

Resim 8. Gianni Versace [25]

Resim 9. Gianni Versace [26]

Resim 10. Gianni Versace [27]

Gianni Versace'nin 1990'da oluşturduğu gece elbisesi Resim 8'de askılı göğüs dekolteli vücudu saran etek boyu ayak bileği hizasında olan Marilyn Monroe ve Elvis Presley portre baskılı sarı, yeşil, mavi, turuncu gibi renklerin hâkim olduğu elbiseyi siyah çapraz bantlı önü açık topuklu ayakkabı ile kombinlemiştir. 1991 yılında ilkbahar-yaz giysileri olarak tasarladığı Resim 9'da portre baskılı elbiseler ile tulumlarda siyah, mavi, kırmızı, sarı, yeşil, pembe gibi renklerin hâkim olduğu görülmekte ve bu tasarımlar önü açık topuklu ayakkabılarla kombinlemiştir. Tasarımcı 1996 yılında Roy Lichtenstein' in 'Whaam!' adlı çalışmasından esinlenerek Resim 10'da siyah zemin üzerine sarı, beyaz, kırmızı, yeşil tonlarında 'whaam!' efekti baskılı, yuvarlak yaka, uzun kollu elbiseyi tasarlamıştır.

3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkmış olan ve tüm Avrupa'yı etkileyen popüler kültür ve yalnızca tüketim toplumuna bağlı bir düşünceyle beslenen Pop Art sanat akımı etkisini tüm tüketim dallarında hissettirmiştir. Pop Art; teknolojiden tutun ekonomi, siyaset, magazin, medya iletişim araçlarından modaya kadar yaşamın her noktasından beslenen tek sanat akımıdır.

Pop Art akımı ve moda tasarımcıların değerlendirildiği bu çalışmada, Pop Art akımını temsil eden sanatçıların gençlik dönemlerinde moda illüstrasyonlarıyla ilgilenmesi bu sanat akımının moda ile birbirine olan yakınlığını ortaya çıkarmaktadır. Pop Art akımı kendine nesnelere dünyası kurmaktadır. Ortaya çıkan nesnelere toplumdan etkilenerek sanata dönüşmektedir. Tasarım aracılığıyla da tekrar nesnelere dönüştürülmektedir. Bunun yanı sıra semboller aracılığı ile bazen direkt, bazen de dolaylı olarak mesajlar insandan insana taşınmaktadır.

Bu nedenle giyinme ihtiyacını tüketim nesnesine çeviren 'moda' kavramı Pop Art sanat akımının birçok özelliğini bünyesinde barındırmaktadır. İnsanlar giydikleri kıyafetlerle en çok beğenilen dikkat çeken biri olmak istemektedirler. Aynı zamanda Pop Art'ın canlı renkleri kullanması, popüler kültür objelerini kullanması, sınırsızlık ve kurgulama yönünden moda ile bütünleştirilmesine sebep olmuştur. O dönemde bulunan ünlü moda tasarımcıları tüketim odaklı olan bu akımdan etkilenerek tasarımlar yapmış ve kreasyonlar oluşturmuşlardır.

KAYNAKLAR

1. Tunç, A.Z.(2003), Tüketici Sanatın Toplumunu Pop-Art ve Kaynakları Açısından Kitle İletişim Araçları, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 8, 113-121.
2. Üstündağ, C. (2012), Pop Art akımının Post Modernizm İle İlişkisi ve Tekstil Modasına Uyarlanması, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekstil ve Moda Tasarımı Ana Sanat Dalı, Moda ve Tekstil Tasarımı Programı, YL Tezi, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Bahattin ŞEBER), 222s.
3. Karoğlu, H. ve Şenel, E., (2012), Pop Art ve Moda Etkileşimi, International Journal of Social Science, 8, 1423-1444.
4. Özdemir, G. (2020), Pop-Art Sanat Akımının Giysi Tasarımlarına Yansımalarının Gösterge bilimsel Analizi, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 47, 232-243.
5. Usluca, Ö. (2012), Giyim Modası ve Güncel Sanat Üzerine İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme-Pop Art, I. Uluslararası Moda ve Tekstil Tasarımı Sempozyumu, 8-12 Ekim. 2012, Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü, Antalya/Türkiye.

6. Öğüt, Ç. G. (2008), Popüler Kültürün Toplumsal Etkileri ve Pop Sanat, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Resim Anasanat Dalı, YL Tezi, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Ahmet Feyzi Korur), 173s.
7. Demirel, U.& Ceylan, İ., G., (2019), Dergi Kapak Tasarımlarında Pop-Art Akımının İzleri, STD Dergisi, 23, 108-115.
8. Korkmaz, İ.(2017), Baskiresim ve Pop Art, Anadolu Üniversitesi, Güzel sanatlar Enstitüsü, Baskı Sanatları Anasanat Dalı, YL Tezi, (Danışman: Prof. Saime Hakan DÖNMEZER), 117s.
9. Yasak, D. (2004), İngiliz ve Amerikan Pop Art'larının Karşılaştırılması ile Türkiye'de Pop Art Yansımaları, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme(Sanat Yönetimi), Master Programı, (Danışman: Prof. Dr. Zahit Büyük işleyen),115s.
10. Gayret, T. (2017), 1950'ler Sonrasında Gelişim Gösteren Pop Sanat Natürmortları Üzerinden Bir Sanat Tarihi Okuması, Sosyal Bilimler Dergisi, 8, 63-82.
11. Toptaş, R. (2017), Türkiye'de Pop Sanat ve Resim, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 51, 1307-9581
12. Yapıcı, M. (2005), Giyimde Pop-Art (!960' lı yıllarda Pop-Art'ın Giyim Tasarımına Etkisi), Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Tekstil Anasanat Dalı, YL Tezi, (Danışman: Doç. Çiğdem A. ÇİNİ), 170 s.
13. Özdemir, C. D. (2013), Lisans Düzeyinde Moda Tasarımı Eğitimi Alan Öğrencilerin Tasarım Sürecinde Etkilendikleri Faktörlere İlişkin Görüşleri, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Mesleki Resim Eğitimi Bilim Dalı, YL Tezi, (Danışman: Doç. Dr. Birsen ÇEKEN), 155 s.
- 14.<https://www.yeniakit.com.tr/biyografi/christiandior#:~:text=Christian%20Dior%20kimdir%F%20%2D%20Yeni%20Akit&text=Dior%2C%2021%20Ocak%201905%20tarihinde,beraber%20ailesi%20Paris'e%20ta%C5%9F%C4%B1nm%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r.> (Erişim Tarihi: 01.04.2021)
- 15.<http://tugbakrbz.blogspot.com/2015/05/emilio-pucci-kimdir.html>(Erişim Tarihi:01.04.2021)
16. <https://www.biyografi.net.tr/yves-saint-laurent-kimdir/> (Erişim Tarihi: 01.04.2021)
17. <https://www.biyografi.net.tr/gianni-versace-kimdir/> (Erişim Tarihi: 01.04.2021)

18. <https://altinbaslife.com/moda/christian-diordan-pop-art-koleksiyon/> (Erişim Tarihi: 14.04.2021)
19. <https://altinbaslife.com/moda/christian-diordan-pop-art-koleksiyon/> (Erişim Tarihi: 14.04.2021)
20. https://yandex.com.tr/gorsel/search?pos=6&from=tabbar&img_url=https%3A%2F%2Fwww.omlazeni.cz%2Fshared_files%2Fuploaded_new%2F0%2F1574%2F291406_1_bazar.jpg&text=emilio%20pucci%20pop%20art%20ayakkab%C4%B1%20ve%20etek&rpt=simage (Erişim Tarihi: 14.04.2021)
21. https://yandex.com.tr/gorsel/search?text=emilio%20pucci%20pop%20art%20ayakkab%C4%B1%20ve%20etek&from=tabbar&p=1&pos=31&rpt=simage&img_url=https%3A%2F%2Fcdn.codipop.com%2Fimages%2Fpim%2F3b%2Ff4%2F3bf4fa28540419825abb893abef28a0b%2Fduchesse-satin-a-line-skirt-cover.jpg (Erişim Tarihi: 14.04.2021)
22. <http://omgthatdress.tumblr.com/post/13108890331/mondrian-dress-yves-saint-laurent-1965-the>(Erişim Tarihi:14.04.2021).
23. Gerda Buxbaum, YSL, Minneapolis, USA Bolger Printing, 1998, s.75. (Erişim Tarihi: 14.04.2021)
24. https://www.google.com/search?q=pop+art+yves+saint+laurent&sxsrf=ALeKk00DRHkIIOFx8VzfiWkN5DvLCzwIQ:1617416643188&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwIU4uHDguHvAhXOwQIHHZdbAb4Q_AUoAXoECAEQAw&biw=1517&bih=694#imgrc=K_r1Dsb4FcoMxM (Erişim Tarihi: 14.04.2021)
25. <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/83250> (Erişim Tarihi: 14.04.2021)
26. <https://vogue.com.tr/moda/moda-ve-sanatin-efsanevi-bulusmalari> (Erişim Tarihi: 14.04.2021)
27. <http://www.intothefashion.com/2013/04/inspiration-roy-lichtenstein-waam.html>(Erişim Tarihi: 14.04.2021)